

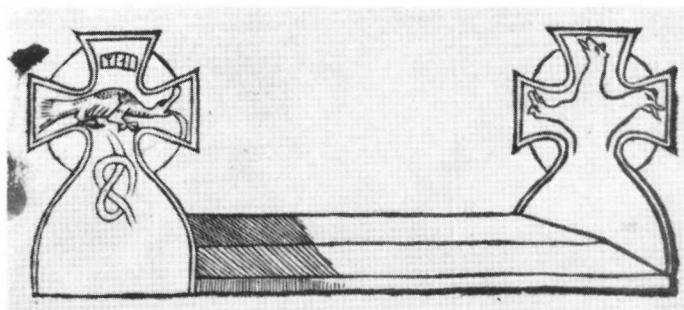

Fig. 81. Vg 57. Lindärva sn, kyrkogården. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta; träsnittet går tillbaka på Brenners teckning, återgiven på pl. 43.

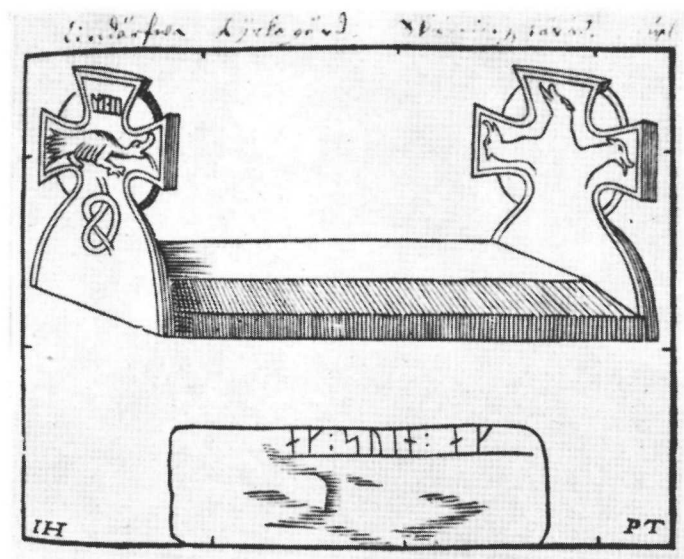

Fig. 82. Vg 57 och 58. Lindärva sn, kyrkogården och kyrkan. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 982).

Till läsningen: 1 **m** är djupt huggen, säker. Av r. 2 återstår endast nedre delen av en hst. T. v. om hst har stenens yta skadats och en kraftig fördjupning uppstått. Brenner har läst **i**; samma läsning anföres av Liljegren och Gardell. 3 **a** har något böjd bst, runan säker. 4 **i** är säker.

Inskriftens runor synas vara initialer i likhet med Vg 54, ehuru någon säker mening icke kan vinnas. Jungner, som tveksamt tänkt sig r. 2 som **i**, har föreslagit *Maria Jesus and hiælp*, men detta förslag kan endast betraktas som gissning.

58. Lindärva sn, kyrkan.

Litteratur: B 982, L 1343. J. Hadorph, Annotationskladd (i: J. Peringskiöld, Monumenta 9, delvis publ. som Reseanteckningar etc. 1669 och 1671 i VFT 2: 1, 1901, s. 86); J. Peringskiöld, Monumenta 9, bl. 88.

Avbildningar: E. Brenner, bläckteckning 1670 (i KB F 14 c, s. 77); J. Hadorph och P. Törnwall, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta, bl. 88, och B 982).

Detta runstensfragment, som av E. Brenner benämnes »Linärfwa Tröskelstenen», är numera förkommet och har förgäves eftersökts. J. Hadorph uppger i sin *Annotationskladd* efter beskrivningen av Lindärva kyrka: »här fins ett fragmentum af en Runsten som är tröskel, tälgesten».

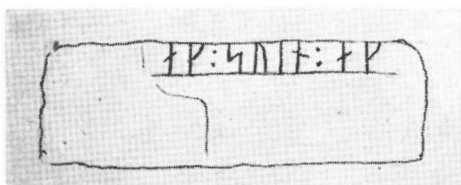

Fig. 83. Vg 58. Lindärva sn, kyrkan.
Efter teckning av Brenner.

Stenmaterialet betecknar Brenner som »hvijs tälsteen», d.v.s. sandsten. Storleken tyckes av träsnittet hos J. Peringskiöld att döma ha varit 0,40 × 1,20 m.

Inskrift (enligt Brenners teckning):

... ak : suin : ak ...

5

... ok Svenn ok ...

»... och Sven och ...»

Ristningen **ak** för *ok* är ovanlig, jfr Sm 7, men förekommer dock, förutom i de exempel som anföras av R. Kinander, även i inskrifter från Södermanland och Uppland.

59. Norra Härene sn, gamla kyrkan. Nu vid Dagsnäs, Bjärka sn.

Pl. 46.

Litteratur: L 1342, T 7. A. A. Unge, Beskrivning (i: J. Peringskiöld, Monumenta 9, bl. 71); O. Verelius, Hervarar Saga (1672), s. 100 f.; O. Celsius, Svenska runstenar (KB F m 60) I, s. 256; P. Dijkman d.ä., Historiske Anmärkningar (1723), s. 119 f.; I. Gilberg, De Lidecopia (1746), s. 103 f.; N. R. Brocman, Sagan om Ingvar Widtfarne (1762), s. 238; Jonas I. Marchander, Uppteckning ^{23/10} 1775 (i: J. G. Liljegren, Samlingar Msc:t Runir, fol., nr 25, ATA); P. Tham, Uppteckning och beskrivning (i: Liljegren a.a., nr 31), Anteckning (i: C. G. G. Hilffeling, Concepter och Ritningar öfver en resa i Westergöthland, ATA), Det lefvande Sverige I (1798), avd. 3, s. 105; Hans H. Lindskog, Uppteckning och beskrivning (i: Liljegren a.a., nr 29); N. U. Hård, Cippos runicos ad Dagsnäs positos (1802), s. 12 f.; P. E. Lindskog, En korrekt beskrifning om Skara stift I (1811), s. 69 not; N. H. Sjöborg, Samlingar för Nordens fornälskare 3 (1830), s. 127; J. P. Carlmark, Fornlemningar inom Skara församling, s. 30 f. (Stifts- och Landsbibl., Skara); P. A. Säve, Berättelse 1862, s. 110 (ATA, tr. i ATS 2, 1869, s. 127); C. J. Ljungström, Kinnefjärdings och Kållands härader (1871), s. 53; E. Brate o. S. Bugge, Runverser (ATS 10, 1887–91), nr 114; A. Noreen, Altschwedische Grammatik (1904), s. 487; N. Beckman i VFT 4: 1 (1920), s. 59; H. Jungner, Gudinnan Frigg och Als härad (1922), s. 375 f.; Fornminnesinventering 1923 i Bjärka sn (ATA); E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 130; O. v. Friesen, Runorna i Sverige (1928), s. 58; K. E. Sahlström m.fl., Gudhems härads fornminnen (1932), s. 134; O. Sjögren, Sverige 4 (1933), s. 334; H. Wideen, Västsvenska vikingatidsstudier (1955), passim.

Äldre avbildningar: Unge, bläckteckning (i a.a., återgiven i träsnitt i Verelius a.a.); ytterligare 2 bläckteckningar i Peringskiöld a.a., båda osign., den ena av Leitz, den andra kopia efter Unge; bläckteckning (i Carlmark a.a., foto i ATA, återgår direkt el. indirekt på Unges teckning); Säve, bläckteckning (i a.a.); Jungner a.a.

Runstenen står nu rest i västligaste delen av parken vid Dagsnäs, Bjärka sn, 200 m. NÖ om infarten til, gården från stora landsvägen. Stenen står sålunda 225 m. VSV om de tre övriga i parken resta runstenarnal Vg 67, 184, 186. Hit har den flyttats år 1795 från Resville i Norra Härene sn. Vid Resville har Härene gamla kyrka stått, i vars södra mur stenen tidigare var insatt.

Stenens upptäckt beskrives av A. A. Unge (kyrkoherde i Härene 1660–1677) på den äldsta bilden av stenen, den bläckteckning, som enligt O. Verelius ursprungligen skulle ha tillställts J. Hadorph, och som ligger till grund för träsnittet hos Verelius. Unge skriver: »Denna Steen till sin Proportion och Stoorleek, effter vthsadt Scalam, är vthi Grefweskapet Läcköö, Härenheedz Försambl. och Resswalla, en gammal öde-kyrkia S. Mårtenss ben. å dess grundwahl moot middagen, effter der nedfalne Stenars afwältande och rödiande, igenfunnen, och nu åther känd, och sichtbahr worden.» Den tycks av källorna att döma ha funnits kvar vid Resville intill dess Per Tham år 1795 lade beslag på den. Tham skildrar själv (a.a. 1797) händelsen på sitt livliga, karakteristiska sätt: »Det förnämsta Monument af alla i Götha Rike, den *Runstenen* som Verelius beskriver i Noterna til Hervarar-Saga, men så olyckligt ofversatt, var jag nog lycklig, att genom tilhjelp af en god Granne, Bränvin och många Hästar, få transporterad om vintern 1795 til *Dagsnäs*. — Under det at Stenen passerade *Skara* och låg där öfver en dag, var den til åskådande för Herrar Lärde icke annorledes än som för Moses — fick aldrig se Ansigtet — Stenen låg på Runorna, och man hade på denna tiden förlorat all kunskap och minne af detta ypperliga Ortens Sten-document.»